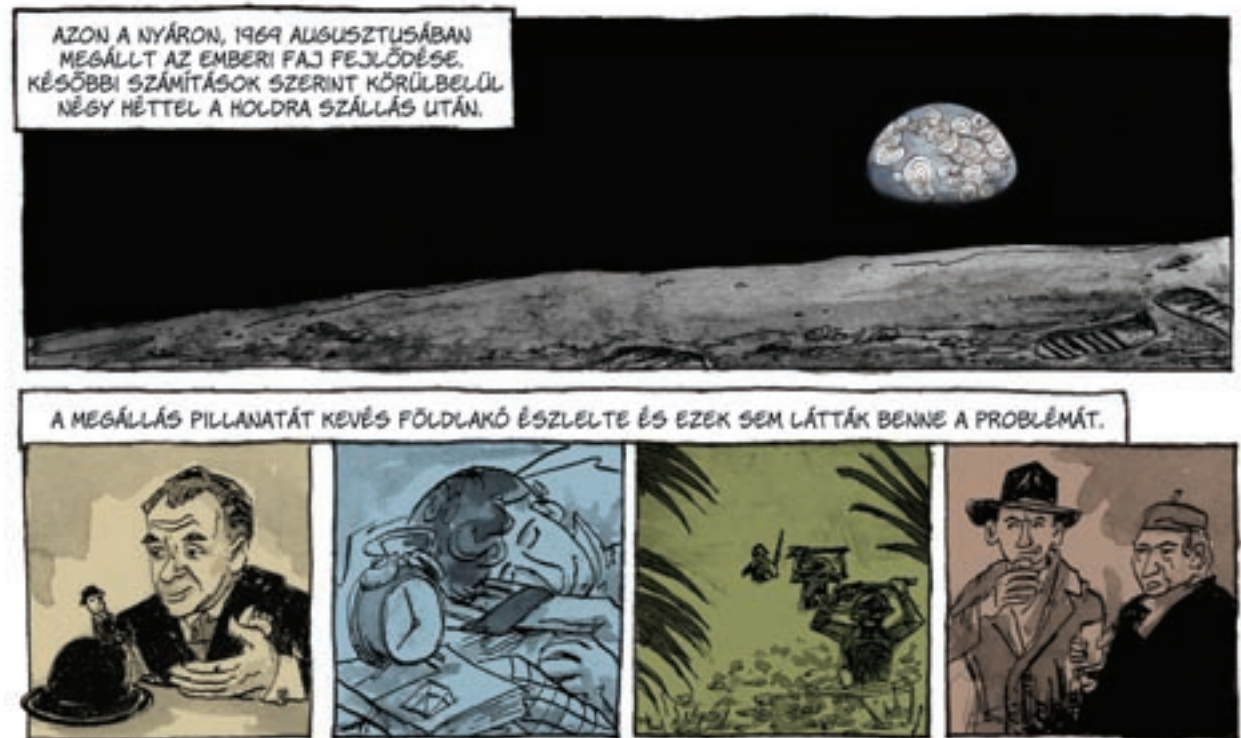

SPANYOL

A mexikói Guadalajara-ban idén a Könyvvásár Fődíját Fernando VALLEJO kolumbiai író kapta. A medellíni születésű, Mexikóban élő szerző a mai spanyol nyelvű irodalmak egyik legvitatottabb elbeszélője, aki regényeiben mind a politika és a politikusok szégyentelen túlkapásait, a tudományok akadémikusságát, elsősorban a darwini evolúciós fajelméletet, mind pedig az egyház visszasságait erőteljesen támadja. Legismertebb regényei a *La virgen de los sicarios* (*Bérgyilkosok madonnája*, 1994) és az *El desbarrancadero* (2001), valamint az *El río del tiempo* (*Időfolyó*, 1985–1993) című ötkötetes önéletrajza. Leginkább az úgynevezett „piszkos realizmus” irányzatához kötik a nevét, határozottan elkülönül a hagyományos európai modelleket követő, realista írásmódtól éppúgy, mint a „nagy elődtől”, a latin-amerikai irodalomkritikában igencsak elcsépeelt és kiüresedett kategóriától, a „mágikus realizmustól”. A *La virgen de los sicarios* című regény például egy szokatlan szerelmi történetet, vagy ha úgy tetszik, fordított evangéliumot beszél el (a cím utal a szikáriusok szektájára), amelyben a gyilkosok szertartásosan megáldott golyókkal ölnek azért, hogy biztos célba találjanak, és a legnagyobb bűn a túlélés. A regény a megélhetéért hidegvérű gyilkolás, a kábítószer-kereskedelem, a homoszexualitás problematikáját tárja elénk és teszi mindezt a gyermekkor, a múlt nosztalgikus felidézésével. A szöveg múlt és jelen, élet és halál, a gyermeki idill és a felnőttlét apokaliptikus világának kettőssége mentén szerveződik, amelyből nincs kiút. Medellín városa, amely Kolumbiát és egyben – az elbeszélő számára mindenképpen – az egész világot jelenti, menthetetlenül pusztulásra ítéltetett, ahol a társadalmi különbségektől függetlenül gazdagnak és szegénynek egyaránt meg kell halnia. Az élet és halál közti átmenet elvesztette a jelentőségét. Vallejo tagadja az emberiség fejlődésének lehetőségét, megkérdőjelezi a lineáris időképzetet, ráadásul nem kínál semmiféle más alternatívát sem. Nézete szerint mindez egyedül a káoszban végződhet. A történet egy másik lehetséges olvasatában pedig a bibliai Apokalipszis szisztematikus paródiáját kapjuk, ahol az isteni büntetést senki nem kerülheti el, hiszen egyetlen igaz ember sem létezik. A prófécia a valósággal válik egyenlővé a szövegben, Medellín élő halottak városa lesz. Nem nehéz felismernünk Juan Rulfo szellemvárosát, Comalát, a *Pedro Páramo* (1955) című regény helyszínét (magyarul 1964-ban jelent meg Hargitai György fordításában). Az erőszak, a társadalmi számkivetettség jelenik meg más, a „piszkos realizmus” írásmódját követő szerzőknél is, mint például a kubai Pedro Juan GUTIÉRREZ vagy a mexikói Mario BELLATÍN műveiben is.

Ugyanígy határterületet boncolgatott június végén az Országos Idegennyelvű Könyvtárban megrendezett IX. Nemzetközi Fantasztikus Irodalom Konferencia is, amelyen elsősorban Kelet és Nyugat kapcsolódási pontjait keresték az irodalmárok. A rendezvény kiemelt vendége a mexikói regényíró és novellista Óscar DE LA BORBOLLA volt, akitől távol áll minden túlzott emelkedettség, habár filozófiát tanult és tanít a mexikói UNAM egyetemen, és aki fanyar humorával, cinikus, provokatív hangvételével, ámde kedves mosolyával üde színpontot vitt a szellemekről, vámpírokról, és nagyon is valós politikai rendszerekről érkező tudományos előadások közé. Talán az egyik legismertebb gyűjteménye a *Las vocales malditas* (*Átkozott magánhangzók*, 1994), amely öt olyan „egyperces” elbeszélést tartalmaz, amelyek mindegyikében csak egy magánhangzó szerepel: *Cantata a Satanás* (*Kantáta a Sátánnak*), *El hereje rebelde* (*A lázadó eretnek*), *Mimí sin bikini* (*Mimi bikini nélkül*), *Los locos somos otro cosmos* (*Mi, örültek külön világ vagyunk*), *Un gurú vudú* (*Egy vudú guru*). A szövegek különlegessége, hogy nem pusztán véletlenszerűen összehordott szavak halmaza, hanem mindegyik kerek egész, sőt tanulságos történet, számos értelmezési lehetőséggel. Oscar de la Borbolla a konferencia zárásaképpen multikulturális világunk látletét kínálta. Realitás és irrealitás összemosódásáról beszélt, amelynek következtében egyre kevesebb a bizonyosság és sokkal inkább a régi igazságok eltűnése utáni kételyek fogalmazódnak meg. Csupa-csupa nyelvi képződmény, amelyet valóság-nak vélünk. A virtuális kapcsolataink – tette fel a végső kérdést –, álmaink, fikcióink, nem újfent egy szellemvilágról szólnak?

(Menczel Gabriella)

Pryck és Griga

KEMÉNY ISTVÁN KEDVES ISMERETLEN CÍMŰ REGÉNYÉNEK RÉSZLETE NYOMÁN RAJZOLTA: LAKATOS ISTVÁN

HOGY MEGSZÁLLTA, ARRÓL OLBACH BÁCSI IS TEHET, BÁR Ő EZT TAGADTA, AMIG CSAK ÉLT. A CSODAPÁLINKA ÁLLT A HÁTTÉRBE. A KORÁBBAN MEGIVOTT KÉT-KÉT KORSÓ SÓRREL EGYÜTT MOST ÉPPEEN ELÉG VOLT AHHOZ, HOGY GÁL ERVIN MÉS IDÉLTENEK LEGYEN, PATAIT MEGSZÁLLJA AZ ÖRDÖG, SZEGÉNY OLBACH BÁCSI PEDIS - A CSODAPÁLINKA ROSSZ HÍRÉNEK MEGFELELŐEN - RÖVID IDŐRE GYÁVA, BERINCTELEN FÉREGGÉ ALJASULJON.

(Ő IGY ÉREZTE KÉSŐBB.)

A SZÖRÖS TALPÚ
MANÓK ITT MENETELNEK
A FÁK KÖZÖTT!

MÉSPEDIS MÖGÖTTÜNK, VASY MELLETTÜNK, EMMA
KISÉRNEK MINKET. HA FISYELSZ, HALLHATOD IS,
AHOGY CSAPKODJÁK AZT A SZÖRÖS TALPUKAT
A FÖLDHÖZ! BIZTOS NEM HALLOD?

NE!

ÁLLJUNK MEG?

NEM IS
HALLOM
ÖKET!

HÁT ÉN PEDIS HALLOM!

HAJAJ!

CSAPKODJÁK AZOK BIZONY A
SZÖRÖS TALPUKAT A GYALOGÚTHOZ!

CSAPKODJÁK, NAGYON
IS CSAPKODJÁK,
SAJNOS!

SZÖRÖS TALPÚ
MANÓNÉPSÉG!

MI HALT
MÉG?

EMMA MOST MÁR NEM VÁGTA
RÁ, HOGY KOSSUTH LAJOS.

A NAGYAPJA MEGÉREZTE A KEZE
SZORÍTÁSÁI, HOGY FÉL A GYEREK
ÉS ARRÁ GONDOLT, KELL IS, HOGY
FÉLJEN. EGYÁLTALÁN NEM ÁRT
EGY KIS FÉLELEM.

DE A PATAIBAN PERISZKÓPOZÓ
ÖRDÖG ROSSZABBAT AKART.

AZ ERDEI ÖSVÉNYEN MÉS BAJ NÉLKÜL VÉGIGMENTEK, BÁR NYOMUKBAN VÉGIS OTT MENETELTEK A SZÖRÖS TALPÚ ERDEI MANÓK, MELY TÉNYRŐL PATAI AGGODALMAS HANGON VÉGIS TUDÓSÍTOTTA EMMÁT. DE AMIKOR KILÉPTEK A FÁK KÖZÜL, A MANÓK SZERENCSÉRE ODABENT MARADTAK.

SÁGVÁRI-LIGETHEZ ÉRTEK,
AZ ÚTTÖRŐVASÚT ÁLLOMÁSÁHOZ.

EGY PILLANATRA MEGOLDÓDNI LÁTSZOTT A HELYZET,
AM RÖGTÖN KIDERÜLT, HOGY TELJES FÉLÓRÁT KELL
VÁRNIUK A KÖVETKEZŐ KISVONATRA.

LEÜLTÉK EGY PADRA, ÉS AKKOR PATAI A KÖVETKEZŐ MESÉT MONDTA EL EMMÁNAK.

ÉLT EGYSZER CSEHORSZÁGBAN, ANNAK IS A MORVAORSZÁGI RÉSZÉBEN, NAGYON RÉGEN, MÉS MÁTYÁS KIRÁLY IDEJE ELŐTT EGY SZERZETES. HASONLÍTOTT EGY PAP BÁCSHOZ, CSAK A FEJE BÚBJA ITT FENT KOPASZ VOLT NEKI.

ITT, NÉZD CSAK, EMMA!

GONOSZ VOLT?

EGYÁLTALÁN NEM VOLT GONOSZ! NEM IS LETT VOLNA SZABAD NEKI GONOSZNAK
LENNI! A SZERZETESEK AZÉRT VANNAK, HOGY JÓK LEGYENEK MINT A GYEREK.
HÁT EZ A MI SZERZETESÜNK SEM VOLT GONOSZ, DE AZ AZ ISZAPSÁB, HOGY
NAGYON JÓ SE VOLT. MIT GONDOLSZ, HOGY HÍVTÁK?

ÚGY, HOGY PRICK?

BRÁVÓ, KISASSZONY!
ELTALÁLTA! PRICKNEK HÍVTÁK
A SZERZETES BARÁTOT, CSAK
NEM I-VEL, HANEM IPSZILONNAL.
HALLOTTAD AZ IPSZILONT?

IGEN.

NA, SZÓVAL VOLT ENNEK
A PRYCK-SZERZETESNEK
EGY SZERETŐJE.

HOPPÁ

HÁT EZ A NYAVALYÁS PRYCK EGYSZER NAGY BAJBA KERÜLT. MERT ENNEK A GRÍGÁNAK VOLT ÁM EGY FÉRJE IS! ÉS EGYSZER MEGY ÁM HAZA EZ A FÉRJ, ÉS SEHOL A FELESÉGE! SZALAD A FÉRJ A BALTÁÉRT, ÉS ROHAN PRYCK HÁZÁHOZ, MERT AZT NEM IS MONDTAM, HOGY EZ A PRYCK EKKOR MÁR NEM IS VOLT SZERZETES, HANEM ORVADÁSZATBÓL ÉLT EGY VISKÓBAN A VÁROSKA SZÉLÉN. BE IS NÖTTE A FEJE BÚBJÁT AKKORRA MÁR A HAJA. HÁT BERONT ENNEK A GRÍGÁNAK A FÉRJE A PRYCK VISKÓJÁBA, MERT SEJTETTE ÁM A BOLDOSTALAN, HOVA KELL BERONTANIA A BALTÁVAL, ÉS OTT TALÁLJA PRYCKET ÉS GRÍGÁT EGYÜTT! EMELI A BALTÁT, HOGY MOST AKKOR MEGŐLI MINDKETTŐT...

JÖTTEK AZ EMBEREK, ÉS RÁJUK GYÚJTOTTÁK A HÁZAT. GRÍGA MEGFULLADT ODABENT A FÜSTTŐL. PRYCK KIMENEKÜLT, HÁT ERRE MEFOSTÁK, ÉS FELAKASZTOTTÁK A PIACTERÉN. DE MÉS NINCS VÉGE! ELTEMETTÉK ŐKET A TEMETŐÁROKBA, AHOVA A NAGY BŰNÖSÖKET SZOKÁS MÉS AZ ÖNGYILKOSOKAT. BEKAPARTÁK ŐKET A FÖLDBE.

PATAI ÁTÜLT EMMA MELLÉ, ÉS FOLYTATTA.

FEKÜDT, FEKÜDT PRYCK A SÍRJÁBAN,
ÉS SOKÁIG NEM GONDOLT SEMMIRE.
DE EGYSZER AZTÁN, ÉVEK MŰLTÁN, PRÁGA VÁROSÁBAN,
EGY MÁSIK SZERZETES BELEÍRTA ŐKET EGY KÖNYVBÉ.
KÉZZEL ÍRTA BELE ŐKET A NAGY KÖNYVBÉ,
ÉS AMOGY ÍRTA, ÍRTA BELE A KÖNYVBÉ PRYCKET ÉS GRÍGÁT,
ÚGY ÉLEDT FEL A SÍRJÁBAN PRYCK ÉS GRÍGA.
EKKORRA, AMIKORRA AZ EGÉSZ TÖRTÉNETÜKET BELEÍRTA A KÖNYVBÉ A MÁSIK SZERZETES,
ADDIGRA ŐK IS FELELEDTEK EGÉSZEN. ÉS AKKOR TANAKODNI KEZDTÉK EGYMÁSSAL.
- TE, GRÍGA! - MONDTA PRYCK. - MINKET BELEÍRTAK EGY KÖNYVBÉ!
ÉRZEM! A CSONTJAIMBAN ÉRZEM! ÉS ADDIG, AMÍG EZ A KÖNYV MEGVAN,
NEM NYUSHATOK! MEGYEK ÉS ELPUZSZÍTOM!

PRYCK NEM IS VOLT GONOSZ!

EDDIS NEM! DE MOST ELHATÁROZTA, HOGY BOSSZÚT ÁLL AZ EMBEREKEN, AKIK MEGÖLTÉK,
ÉS RÁADÁSUL BELEÍRTAK EGY KÖNYVBÉ. NA DE HOGY JUSSON KI A SÍRJÁBÓL? MINT MÁR
EMLÍTETTEM VOLT, A TEMETŐ LEGSZÉLÉBE TEMETTÉK ŐKET, A TEMETŐÁROKBA, A GYALOGÓSVÉNY
MELLÉ, EGÉSZEN KÖZEL A GYALOGÓSVÉNYHEZ. OTT ÁSTÁK MEG A SÍRJKAT,
EGYETLEN KARNYÚJTÁSNYIRA A GYALOGÓSVÉNYTŐL. GONDOLT EZÉRT EGYET PRYCK, ÉS
LASSAN, LASSAN KIDUGTA A HOSSZÚ, JÉGHIDEG KARJÁT A SÍRJÁBÓL, ÉS...

MENTJÉL TE A FÉSZKES FENÉBE, PATAI!
EMMÁCSKA, EL NE HIGGYÉL NEKI SEMMIT!

ÉS?

MONDOM, KIDUGTA A
HOSSZÚ, JÉGHIDEG
KEZÉT A SÍRJÁBÓL,
ÉS ELKAPTA EGY...

... HOGY
IS HONDJÁK.

... SZARVAS
BOHÁJÁT.

ÉS A SZARVAS
KIMENTETTE?

IGEN. KIHÚZTA ŐT A SÍRJÁBÓL.
DE BÁR NE TETTE VOLNA!
MERT PRYCK AZÓTA JÁRJA A
VILÁGOT, ÉS KERESI AZT A
KÖNYVET, AMIBE BELEÍRTÁK

ÉS HOL VAN
ENNEK A JÓ VÉGE?

BEFEJEZTEM,
GÁL ELVÁRS?

JÁRTA, JÁRTA A VILÁGOT PRYCK,
BELEBÚJT EBBE AZ ÁLLATBA,
ABBA AZ EMBERBE. AZ Ő KÉPÜKBEN
JÁRTA A VILÁGOT. ÉS JÁRJA MIND
A MAI NAPIS, MINDIG VALAKINEK A
KÉPÉBEN. NA MIT GONDOLSZ,
EMMA, KIBE BÚJT BELE VÉGÜL
EZ A PRYCK?

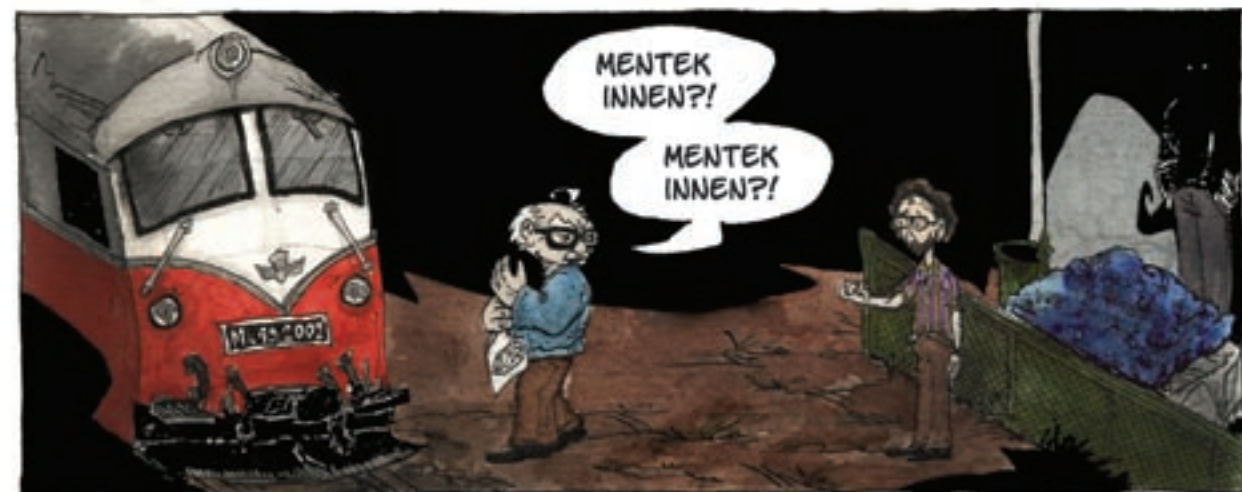
BELE?

NEMNEM!

NEM BIZONY!

HANEM...

BELED,
EMMA!

MŰCSARNOK
kunsthalle | budapest

Sírba visztek

2011. szeptember 3. – november 13.

A BIZOTTSÁG

a Műcsarnokba megy

on-line
jegyvásárlás: jegymester.hu

www.bizottsagkiallitas.hu

H-1146 Budapest, Dózsa György út 37.
www.mucsarnok.hu - www.kunsthalle.hu
Nyitva: kedd – vasárnap 10.00 – 18.00,
péntek 12.00 – 21.00

